

Sygn. VPa 94/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Beata Łapińska

Sędziowie: SSO Magdalena Marczyńska

SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa E. G.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością

w D.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

na skutek apelacji powódki E. G. od wyroku Sądu Rejonowego

w Bełchatowie IV Wydziału Pracy z dnia 24 marca 2014r.

sygn. IV P 263/13

1. *oddala apelację;*

2. *przyznaje radcy prawnemu P. K. ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu w Bełchatowie kwotę 1.107,00 (jeden tysiąc sto siedem) złotych, uwzględniającą podatek VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce E. G. z urzędu za instancję odwoławczą.*

Sygn. akt V Pa 94/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 marca 2014 roku wydanym w sprawie o sygn. akt. IV P 263/13 Sąd Rejonowy IV Wydział Pracy w Bełchatowie oddalił powództwo E. G. przeciwko (...) Sp. z o.o. w D. o zadośćuczynienie, umorzył postępowanie w sprawie w zakresie odszkodowania oraz przyznał radcy prawnemu P. K. ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu w Bełchatowie kwotę 2.214,00 złotych tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce E. G. z urzędu.

Podstawę powyższego wyroku stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

E. G. była zatrudniona na stanowisku sprzątaczkii w (...) Sp. z o.o. w D. w okresie od 19 marca 2009 roku do 25 maja 2010 roku. W okresie zatrudnienia od 9 lutego 2010 roku do dnia rozwiązania stosunku pracy przebywała na zwolnieniu lekarskim.

Pozwem z dnia 22 lutego 2012 roku, skierowanym przeciwko E. G., (...) Sp. z o.o. w D. wystąpiła o ustalenie, że E. G. nie uległa w dniu 8 lutego 2010 roku wypadkowi przy pracy.

Wyrokiem zaocznym z dnia 2 października 2012 roku, wydanym w sprawie VII P-Pm 188/12 Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że E. G. nie uległa w dniu 8 lutego 2010 roku wypadkowi przy pracy. Orzeczenie uprawomocniło się 2 listopada 2012 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów załączone do akt sprawy oraz dokumenty znajdujące się w aktach osobowych powódki, których prawdziwość nie była w toku postępowania przed Sądem I instancji kwestionowana. W ocenie Sądu Rejonowego ustalenia poczynione w sprawie były wystarczające dla potrzeb wydania rozstrzygnięcia.

W związku z powyższym Sąd Rejonowy uznał powództwo E. G. o zadośćuczynienie za nieuzasadnione, a co za tym idzie podlegające oddaleniu.

Sąd Rejonowy wskazał, że powódka domagała się zadośćuczynienia w kwocie 50.000,00 złotych za krzywdę i uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem przy pracy w dniu 8 lutego 2010 roku.

W zakresie roszczeń o zadośćuczynienie za uszczerbek na zdrowiu wynikły ze zdarzenia z dnia 8 lutego 2010 roku Sąd Rejonowy podniósł, iż przepis art. 415 k.c. stanowi, że kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Według art. 6 k.c., ciężar dowodu istnienia przesłanek przewidzianych w art. 415 k.c. spoczywa na poszkodowanym. W ocenie Sądu I instancji oznacza to, że przy odpowiedzialności na zasadzie winy poszkodowany ma obowiązek wykazania wszystkich okoliczności, które dadzą podstawę do postawienia zarzutu zawinionego działania lub zaniechania. Dopiero po wykazaniu istnienia przesłanek z art. 415 k.c., możliwym staje się rozstrzygnięcie o roszczeniach wynikających z przepisów art. 444 i 445 k.c.

W kontekście powyższych rozważań Sąd Rejonowy stwierdził, że wyrokiem zaocznym z dnia 2 października 2012 roku, wydanym w sprawie VII P-Pm 188/12, Sąd Rejonowy w Bydgoszczy VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że E. G. nie uległa w dniu 8 lutego 2010 roku wypadkowi przy pracy, a orzeczenie to jest prawomocne.

Kontynuując swój wywód Sąd Rejonowy wskazał, iż rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd I instancji jest związany wyrokiem wydanym przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w zakresie dokonanego ustalenia. Tym samym nie jest możliwe przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczności przeciwne.

W konsekwencji oddaleniu podlegało żądanie powódki zasądzenia kwoty 50.000,00 złotych tytułem zadośćuczynienia za uszczerbek na zdrowiu spowodowany zdarzeniem z dnia 8 lutego 2010 roku, skoro zostało ustalone, że takie zdarzenie nie miało miejsca, a tym samym bezprzedmiotowe okazały się wnioski dowodowe strony powodowej, w tym wnioski o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych na okoliczność przyczyn wypadku i jego skutków u powódki. Dlatego też Sąd Rejonowy oddalił wnioski dowodowe powódki.

W związku z cofnięciem powództwa w części dotyczącej odszkodowania za bezpodstawne rozwiązanie umowy o pracę, Sąd Rejonowy na postawie art. 355 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 203 § 4 k.p.c. i art. 469 k.p.c. umorzył postępowanie w tym zakresie.

Orzekając o kosztach procesu Sąd Rejonowy przyznał na rzecz radcy prawnego P. K. kwotę 2.214,00 złotych (zawierającą podatek VAT) z tytułu pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, która to kwota została ustalona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za

radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. - Dz.U. z 2013 r., poz. 490).

Apelację od powyższego wyroku w części oddalającej powództwo wniosła powódka, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, zarzucając wyrokowi:

1) błędy w ustaleniach faktycznych, polegające na pominięciu istnienia dokumentu urzędowego w postaci protokołu ustalenia okoliczności wypadku przy pracy nr (...), stwierdzającego istnienie wypadku przy pracy jako następstwo zdarzenia z dnia 08.02.2012 roku;

2) naruszenie art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy sytuacja życiowa i zdrowotna powódki, a także działania pozwanego wskazują na wykorzystaniu nieporadności życiowej oraz niewiedzy powódki z zakresu przysługujących jej praw.

Konkludując powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powódki jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe i dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy w pełni aprobuje i przyjmuje za własne.

Z podniesionych w apelacji zarzutów, w pierwszej kolejności rozważenia wymagają zarzuty zasadzane na naruszeniu przez Sąd I instancji przepisów prawa procesowego, gdyż oceny zasadności naruszenia prawa materialnego można dokonywać wówczas, gdy stan faktyczny sprawy stanowiący podstawę rozstrzygnięcia został ustalony zgodnie z zasadami procedury cywilnej (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2004 roku, w sprawie II CK 409/03, LEX).

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe i dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy w pełni aprobuje i przyjmuje za własne.

W ocenie Sądu Okręgowego, pozbawiony racji jest zarzut błędów w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji.

Prawidłowo bowiem Sąd I instancji ustalił, iż kwestia wystąpienia wypadku przy pracy z udziałem powódki była przedmiotem rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w sprawie VII P-Pm 188/12 z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D. przeciwko E. G. o ustalenie, że E. G. nie uległa w dniu 8 lutego 2010 roku wypadkowi przy pracy.

Jak słusznie zauważył Sąd I instancji, w myśl art. 365 § 1 k.p.c., prawomocne orzeczenie wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Z prawomocnością orzeczenia sądowego (zarówno w ujęciu materialnym, jak i formalnym) związana jest powaga rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), przy czym jest to konstrukcja prawna odmienna - choć ściśle powiązana - z regulacją art. 365 § 1 k.p.c. Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, iż moc wiążąca orzeczenia (art. 365 § 1 k.p.c.) może być rozważana tylko wtedy, gdy rozpoznawana jest inna sprawa niż ta, w której wydano poprzednie orzeczenie oraz gdy kwestia rozstrzygnięta innym wyrokiem stanowi zagadnienie wstępne. Moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy z nich odnosi się tylko do faktu istnienia prawomocnego orzeczenia.

Drugi aspekt mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia jest określony, jako walor prawny rozstrzygnięcia (osądzenia) zawartego w treści orzeczenia. Jest on ściśle związany z powagą rzeczy osądzonej (art. 366 § 1 k.p.c.) i występuje w nowej sprawie pomiędzy tymi samymi stronami, choć przedmiot obu spraw jest inny. W nowej sprawie nie może być wówczas zastosowany negatywny (procesowy) skutek powagi rzeczy osądzonej polegający na niedopuszczalności ponownego rozstrzygnięcia tej samej sprawy. Występuje natomiast skutek pozytywny (materialny) rzeczy osądzonej przejawiający się w tym, że rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu (rzecz osądzona) stwarza stan prawny taki, jaki z niego wynika. Sądy rozpoznające zatem między tymi samymi stronami nowy spór muszą przyjmować, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym, wcześniejszym wyroku, a więc w ostatecznym rezultacie procesu uwzględniającym stan rzeczy na datę zamknięcia rozprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2009 r., II CSK 12/09, LEX; z dnia 11 lutego 2014 roku, I UK 329/13, LEX; z dnia 27 czerwca 2014 roku, I CSK 433/13, LEX). Taka jest treść prawomocnego orzeczenia, o którym stanowi art. 365 § 1 k.p.c., a więc treść wyrażonej w nim indywidualnej i konkretnej normy prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, LEX nr 513001).

W kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia prawna, nie może być ona już więc ponownie badana. Związanie orzeczeniem oznacza zatem zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią, a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, OSNC-ZD 2008 Nr 1, poz. 20 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2008 r., III CZP 72/08, OSNC 2009 Nr 2, poz. 20 z glosą M. Sieradzkiej, Glosa 2009 nr 3, s. 24; z dnia 11 lutego 2014 roku, I UK 329/13, LEX).

W szczególności zatem, powagą rzeczy osądzonej mogą być objęte ustalenia faktyczne w takim zakresie, w jakim indywidualizują one sentencję jako rozstrzygnięcie o przedmiocie sporu i w jakim określają one istotę danego stosunku prawnego. Tak zwanej prekluzji ulega więc tylko ten materiał procesowy, który dotyczy podstawy faktycznej w zakresie hipotezy normy materialnoprawnej zastosowanej przez sąd, natomiast twierdzenia i dowody dotyczące innej podstawy prawnej są dla konkretnej sprawy obojętne (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2003 r., III CZP 97/02, OSNC 2003 Nr 12, poz. 160).

W nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie uwzględnia się także moc wiążącą prawomocnych rozstrzygnięć prejudycjalnych. Wskazuje się, że związanie prawomocnym wyrokiem oznacza, iż sąd obowiązany jest uznać, że kwestia prawna, która była już przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie przez niego rozpoznawanej, kształtuje się tak, jak przyjęto w prawomocnym wcześniejszym wyroku, nawet jeżeli argumentacja prawna, na której opiera się to rozstrzygnięcie jest nietrafna. W późniejszej sprawie kwestia ta nie może być już w ogóle badana (porównaj między innymi wyroki: z dnia 8 stycznia 2002 r. I CKN 730/99, z dnia 12 lipca 2002 r. V CKN 1110/00, z dnia 7 stycznia 2004 r. III CK 192/02, z dnia 13 października 2005 r. I CK 217/05, z dnia 8 marca 2010 r. II PK 258/09, z dnia 29 września 2011 r. IV CSK 652/10, z dnia 28 marca 2012 r. II UK 327/11 i z dnia 19 października 2012 r. V CSK 485/11, niepubl.; z dnia 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, niepubl.). Jednocześnie trzeba podnieść, że stan związania prawomocnym wyrokiem, także gdy chodzi o rozstrzygnięcia prejudycjalne, odnosi się tylko do stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy, po którym nastąpiło wydanie tego wyroku. Wobec tego stan związania prawomocnym wyrokiem w innym procesie z udziałem tych samych stron może uchylić pojawienie się nowych, istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2009 r., II CSK 12/09, niepubl., z dnia 15 listopada 2013 r., V CSK 500/12, niepubl.).

Taka wykładnia przeważa w orzecznictwie Sądu Najwyższego i Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę uznaje jej trafność.

Mając to na uwadze należy stwierdzić, że pomiędzy stronami niniejszego procesu, (który dotyczy zadośćuczynienia w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 8 lutego 2010 roku) został już rozstrzygnięty spór, w którym wydano prawomocny wyrok. Przedmiotem wcześniejszego postępowania (sygn. akt VII P –Pm 188/12) między tymi samymi stronami była bowiem ocena czy doszło do zaistnienia wypadku przy pracy w dniu 8 lutego 2010 roku z udziałem E. G.. Prawomocność zapadłego w tej sprawie orzeczenia ma ten skutek w obecnym postępowaniu, że obowiązkiem

Sądów jest respektowanie tych okoliczności faktycznych ustalonych w sposób stanowczy we wcześniejszej sprawie, które określały istotę sporu i skutkowały ustaleniem, że E. G. nie legła w dniu 8 lutego 2010 roku wypadkowi przy pracy. Trafne jest zatem stanowisko Sądu I instancji, że w toku niniejszego postępowania nie podlegała już badaniu kwestia dotycząca istnienia wypadku przy pracy, albowiem została ona rozstrzygnięta prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Bydgoszczy sprawie VII P – Pm 188/12.

Okoliczność, iż w sprawie został sporządzony protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy nr (...) podpisany również przez pozwanego, była przedmiotem rozpoznania i oceny przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy. Protokół został bowiem załączony do pozwu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w D.. Jednocześnie należy podnieść, iż do akt sprawy VII P-Pm 188/12 zostało załączone pismo Spółki (...) z dnia 6 grudnia 2011 roku, doręczone powódce E. G. w dniu 15 grudnia 2011 roku, w którym spółka uchyła się od oświadczenia pracodawcy o zatwierdzeniu protokołu powypadkowego złożonego na skutek błędu. Następstwem tego uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia było złożenie pozwu o ustalenie, że E. G. nie uległa wypadkowi w dniu 8 lutego 2010 roku.

Uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych swego oświadczenia woli ma charakter prawa podmiotowego kształtującego. Wykonanie go definitywnie kształtuje stosunki prawne między stronami, doprowadzając do unieważnienia czynności prawnej ex tunc, od początku. Adresat oświadczenia woli nie ma żadnej możliwości ingerencji w celu zapobieżenia skutkom złożonego oświadczenia o uchyleniu się. Władzy takiej nie ma też sąd. Prawidłowo wykonane uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli jest dla sądu wiążące. Sąd może jedynie stwierdzić nieważność czynności prawnej. Kontrola sądu ogranicza się do zbadania prawidłowości złożenia oświadczenia o uchyleniu się, natomiast sąd nie jest władny go zmienić.

Okoliczność dokonania uchylenia się pracodawcy od skutków prawnych oświadczenia o zatwierdzeniu protokołu również była znana Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy i podlegała rozpoznaniu i ocenie w zakresie jego prawidłowości.

Wskazane przez skarżącą w apelacji okoliczności były znane Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy i nie stanowiły w niniejszej sprawie okoliczności nowych, ujawnionych po wydaniu orzeczenia w sprawie VII P-Pm 188/12. Jak słusznie zatem i prawidłowo podniósł Sąd I instancji w sprawie nie było możliwe przeprowadzenie postępowania dowodowego na okoliczności przeciwne. Wnioski dowodowe powódki podlegały zatem oddaleniu. Kwestie rozstrzygnięte prawomocnym orzeczeniem przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy nie mogły być bowiem badane ponownie przez Sąd meriti orzekający w niniejszej sprawie. Bezprzedmiotowe i niecelowe było przy tym dopuszczenie dowodów na okoliczność przyczyn zdarzenia, zawinięcia pracodawcy i związku przyczynowo skutkowego między wypadkiem przy pracy z dnia 8 lutego 2010 roku a stanem zdrowia powódki oraz rozmiaru szkody, skoro prejudycjalnie prawomocnie zostało ustalone, że powódka nie uległa wypadkowi w dniu 8 lutego 2010 roku.

Należy przy tym podkreślić, iż w toku postępowania w tym zakresie pełnomocnik powódki nie zgłaszał zastrzeżeń do postanowienia Sądu Rejonowego o oddaleniu wniosków dowodowych w trybie art. 162 k.p.c.. Również w apelacji nie zgłosił w tym zakresie żadnych zarzutów.

Regulacje przewidziane w art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c. gwarantują stabilność określonej orzeczeniem sądowym sytuacji prawnej, uniemożliwiając jej podważenie przez stronę niezadowoloną z rozstrzygnięcia i zobowiązując do jej respektowania inne sądy oraz inne organy państwa w określonych przez ustawę granicach. Należy podkreślić, że tym samym regulacje te realizują jedną z najistotniejszych gwarancji konstytucyjnych jaką jest prawo do rozstrzygnięcia sprawy przez niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji), która nie byłaby możliwa do osiągnięcia bez stabilności, pewności i niewzruszalności rozstrzygnięć sądowych. Są także jedną z gwarancji powagi wymiaru sprawiedliwości. Nie można zatem mówić o naruszeniu przez Sąd I instancji przepisu art. 5 k.p.c. poprzez jego nie zastosowanie, skoro strona niezadowolona z rozstrzygnięcia nie skorzystała z uprawnień przewidzianych przepisami prawa i nie doprowadziła do wzruszenia prawomocnego orzeczenia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy w sprawie VII P-Pm 188/12.

Mając na uwadze powyższe wobec braku uzasadnionych zarzutów apelacyjnych i wobec braku wystąpienia podstaw, które Sąd odwoławczy powinien wziąć pod uwagę z urzędu, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powódki.

Orzekając o kosztach procesu Sąd Okręgowy przyznał na rzecz radcy prawnego P. K. kwotę 1.107,00 złotych (zawierającą podatek VAT) z tytułu pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, która to kwota została ustalona na podstawie przepisu § 11 ust. 1 pkt 5 w związku z § 12 ust. 1 pkt 1 i § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. - Dz.U. z 2013 r., poz. 490).